

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 18. junija 1961

Leto XVII. - Št. 144 (4918)

Pred važnim sestankom

V zadnjih dneh smo ponovno objavili poročilo štirih slovenskih županov tržaškega ozemlja, da so povabili vse slovenske pokrajinske in občinske svetovalce vseh treh omejenih pokrajin, naj se udeležijo zelo važnega sestanka, ki bo danes ob 9.30 v tržaški Gregorčičevi dvorani, da bi izvolili delegacijo, ki bo ministrskemu predsedniku Fanfaniju ob njegovem prihodu v Trst obrazložila položaj, želje in zahteve Slovencev, ki živijo v Italiji. Sedaj pa smo zvedeli, da so omenjeni župani poslali nekajšnjemu generalnemu vladnemu komisarju pismo, v katerem ga »naprošajo«, da bi izposloval pri predsedniku vlade ob njegovem obisku v Trstu 21. m. razgovor z izvoljenimi predstavniki slovenske narodne skupnosti v treh pokrajinah, da bi mu ob tej priliki obrazložili nujnost, da se z zakoni zaščite narodnostne pravice Slovencev v Italiji v skladu z določbami in duhom republiške ustave in londonske spomenice o soglasju.

Prav gotovo ne bi prav na tem mestu objavljali nebine poziva in pisma županu. Toda v razmerah, v katerih živimo Slovenci v Italiji v vseh povojnih letih, so take, da je ta podatek nujno potreben. Potreben je predvsem sprito zaostanega dejstva, da dostajajo predstavniki naše narodne skupnosti še ni uspelo doseči, da bi jih sprejel kateri izmed toliko predsednikov povojnih italijanskih vlad, ki so se v tem kar precej dolgem obdobju vrstile. Pisma, spomenice in brzojavke, ki so bile v tem smislu nako leto večkrat poslane Rim, niso žal zaslužile niti niti potrdila o prejetju, kaj šele da bi poizkusile odgovor, v katerem bi se najdogovornejši predstavniki izvršne oblasti Italijanske republike pustili v obravnavo naših važnih zahtev našega ljudstva. Hkrati pa moramo podčrtati, da je prisanje sestanka s sedanjim predsednikom vlade izredno važno, ker bo delegacija, ki je za sprejem zaprosila, določili po republiškem volilnem zakonu izvoljeni zastopniki Slovencev v treh omejenih pokrajinah. Zaradi tega jim nihče ne bo mogel oprekat, da v resnici ne predstavljajo slovenskih volivcev in volivk in njihovih zahtev.

Iz teh ugotovitev pa izhaja izredno velik pomen današnjega sestanka za vse naše odnose do oblasti. Ta pomen sestanka je tudi v dejstvu, da se bo danes prvič sestali izvoljeni svetovalci iz vseh treh omejenih pokrajin. Spritico sedanjega položaja slovenske skupnosti v Italiji, ki tak sestanek med predsednikom vlade in izvoljenimi zastopniki Slovencev tako nujno zahteva, ne more biti nobena dvoma, da bodo slednja ponovili že tolikokrat ponovljene zahteve, naj se na podlagi čl. 3 in 6 spričo zakona, tako kot so dosežene posamezne vlade po potrebi za manjšinsko zaščito na Južnem Tiroliškem in v Dolni Aosta. Ponovili bodo tudi zahtevo, naj se londonska spomenica o soglasju, po sklopu sedmih letih od njene podpisa, ratificira tudi v parlamentu. Nadaljevalje zahteve bodo nujno zadevale vprašanje uporabe slovensčine v vseh javnih uradih, vprašanje dvojezičnih napisov in s tem zvezi ukinitev vse fašistične zakonodaje ter pravne in sorazmerne zaposlitve in namestitve slovenskih nameščencev. Naša delegacija ne bo smela pozabiti na nad vse važen točki zakon, katerega v poslanski prosvetni komisiji sprejeti osnutek ne izpostavlja ustanovitve slovenskih šol tudi za Slovence v videmski pokrajini. Delegacija bo morala ponoviti zahtevo po podpori slovenskim organizacijam na ustanovam iz javnih sredstev. I.t.d.

Omenili smo že nekatere osnovne zahteve, ki smo jih v tolikih letih v našem dnevniku že nestransko ponovili in o njih občasno pisali in ki jih vsebuje tudi obe spomenici, katere so, najprej ob

Peovski zbor, solisti in mali orkester italijanske gimnazije v Rovinju, ki so na prireditvi v petek popoldne v koprskem gledališču uprizorili prizor iz operete «Nelle valli di Savoia»

Vsi razen enega

Zaključne misli po razgovorih s predstavniki turizma Ljubljane, Vidma, Gorice in Trsta

V preteklih dneh smo objavili vrsto zanimivih izjav najvišjih uradnih predstavnikov turističnih ustanov iz Trsta, Vidma, Gorice in Ljubljane. Izjemo Trsta so vse te izjave zelo pozitivne: predstavniki pokrajinskih turističnih ustanov ter Turistične zveze Slovenije so soglasno poudarili, da si žele v čim večji meri okrepiti turistično izmenjavo med obema področjema.

Tako stališča so odraz stvarnih gospodarskih interesov prizadetih pokrajin, saj lahko s pritegnitvijo čim večjega števila tujih turistov samo okrepijo svojo turistično dejavnost. Značilno je tudi, da so vsi uradni predstavniki soglasno videli v sedanjem sistemu potnih listov in vizumov največjo oviro za nadaljnji razvoj turizma ter so se zato soglasno izrekli za ukinitve vizumov in podrejenem pomenu pa za čimprejšnjo razširitev področja videmskega sporazuma.

Glede ostalih konkretnih vprašanj pa so seveda različni predstavniki zagovarjali različna stališča. Videmčane zanimajo v prvi vrsti jugoslovanske folklorne in druge skupine, s čimer bi se obogatila njih turistična privlačnost. Goričane pa trenutno najbolj zanima možnost prehoda za avstrijske turiste po Soški dolini do Gorice.

Vendar pa so temeljni enotni interesi in dobra volja, da se na tem področju naredi korak naprej ter da se skuša ustvariti mirno področje, ki bi bilo za tuje turiste lahko še posebno privlačno. Severni del Jadrana je namreč izredno zanimiva zaključena celota, saj razpolaga s plažami, skalovito obalo, znamenitimi letovišči, alpskimi vrhovi, čudovitimi pokrajinskimi privlačnostmi itd. Sedaj pa deli to področje za tuje turiste meja tako, da na primer neki tuj turist, ki je v počinah v Piranu, se tvežava obišče Trst in obratno. S sodelovanjem bi se nedvomno okrepila privlačnost naših krajev za vse in s tem tudi njih konkurenčna sposobnost.

Značilno je tudi, da tako predstavnik Vidma kot Gorice in Ljubljane niso svojih izjav omejili na gola, ozka turistična vprašanja, temveč so poudarili širši pomen, ki ga ima turizem za sodelovanje in spoznavanje med narodi.

Tako je videmski predstavnik pokrajinske turistične ustanove poslanec Barbina ob zaključku razgovora z našim urednikom izjavil: «Turizem ne služi samo za razvedrilo, za prijeten počitek, temveč je močan faktor v medsebojnem spoznavanju, s čimer se odstranjuje razlike, prihaja do pomirjenja in do prijateljstva, ki ga je tako potrebno utrditi na tem področju, za vsestranski pozitivni razvoj».

Predsednik pokrajinske gorške turistične ustanove cav. Milano je izjavil: «Gospodarski obeh držav sta kompleksni, kar pomeni, da sodelovanje samo krepi gospodarski potencial Italije in Jugoslavije. S podobnimi pogledi je treba ocenjevati tudi sodelovanje pri turizmu, brez apriorističnih nezaupanj v oči razumevanja in prijateljstva».

Generalni tajnik Turistične zveze Slovenije pa je dejal: «Naša zveza podpira pobudo kakršnih koli stikov, saj taki stiki lahko samo koristno sprevajajo za rešitev še številnih perečih turističnih vprašanj in s tem prispevajo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in utrjevanju prijateljskih sosedskih odnosov».

Omenjeni predstavniki so pozdravili pobudo, da se skliče posebna konferenca vseh prizadetih turističnih ustanov, na kateri naj bi razpravljali o raznih perečih vprašanjih, za katera ni služila kot osnova za začetek stvarnega sodelovanja na turističnem področju.

Izjave in stališča uradnih predstavnikov turizma iz Vidma, Gorice in Ljubljane so torej zelo pozitivne in lahko služijo za osnovo, da se naredi na tem področju korak naprej. Čisto drugačno pa je stališče uradnih predstavnikov tržaške turistične ustanove, s katerimi je imel naš urednik prav tako daljši razgovor.

To stališče lahko na kratko povzamemo v treh točkah: 1. jugoslovanski turisti nas ne brigajo preveč, ker prinesejo malo denarja; 2. razširitev omejenega področja bi škodila Trstu, ker bi se ustavilo manj Jugoslovancev, in 3. ustanova se protivi sklicanju konferenc.

V vodstvu turistične ustanove so nedvomno študirali ljudje, in ne verjamemo, da resno mislijo, ko govorijo take neumnosti, kot da Trst nima velikega gospodarskega interesa, pritegniti jugoslovanske turiste ali celo da jugoslovanski turisti ne prinesejo mnogo denarja tržaškim gostinčarjem, trgovinarjem in drugim obratom. Prav tako je smešna trditve, da bi se z raztegnitvijo področja veljavnosti videmskega sporazuma, in torej z vključitvijo skoro milijona prebivalcev, znižalo število Jugoslovancev, ki bi prišli v Trst.

Ko govorijo take bedastosti, očitno skušajo skriti nekaj drugega, oziroma s frazami gospodarskega značaja v resnici skrivajo politično stališče. Očitno gre za bojazen, da ne bi prišlo v Trst preveč Jugoslovancev, kar naj bi spremenilo italijansko podobo Trsta. Skratka, prav obratno stališče, kot ga zagovarjajo Videmčani, Goričani in Ljubljanci, in sicer stališče ne-pomirljivosti in sovraštva, namesto stališča sodelovanja in prijateljstva.

Vladi ZDA in Anglije zavračata vse sovjetske predloge za vključitev pogajanj o jedrskih poskusih v splošen okvir razorožitve

Spomenica ameriške vlade pravi, da ni sprejemljiv niti predlog o treh članih vodstva v nadzorstvenem organizmu, in zahteva nadaljevanje pogajanj na podlagi do sedaj doseženih rezultatov

WASHINGTON, 17. — Ameriška vlada je poslala sovjetski vladi spomenico v zvezi z jedrskimi poskusi, ki kot odgovor na spomenico Hruščeva, ki jo je bil ta izročil Kennedyju na Dunaju.

Ameriška vlada pravi, da bi povezava ženevskih pogajanj o prekinitvi jedrskih poskusov z drugimi

vprašanji, ki se tičejo splošne razorožitve, povzročila take zakasnitve in je tako zapletena, da je nesprejemljiva.

Ameriška spomenica pravi, da bi zadovoljiva rešitev vprašanja ustavitve jedrskih poskusov v veliki meri olajšala napredovanje na drugih sektorjih razorožitve.

Za ameriško vlado je nujno, nemudoma podpisati pogodbo o ustavitvi jedrskih poskusov. Pripravljena je izvesti program raziskovanj za izboljšanje tehnike o ugotavljanju eksplozij, tako da bo pogolba lahko krila vse poskuse v najkrajšem času, ter poziva moskovsko vlado, naj sodeluje pri tem programu. Spomenica pravi dalje, da bo mednarodni sporazum, o prekinitvi jedrskih poskusov še vedno temeljni smoter ameriške vlade, in pravi, da je »ključ konstitutivnim predlogom ZDA in Velike Britanije, trea ugotoviti, da ni SZ napravila nobene podobne geste, da bi se zmanjšala napetost v pogledih med obema stranema, kakor je bilo pričakovati po številnih sovjetskih izjavah o važnosti naglega sporazuma o prenehanju jedrskih poskusov».

Spomenica se takole nadaljuje: «Zakasnitev, ki bi nastala za sklenitev takega

sporazuma in ki bi bila posledica vključitve pogajanj o ustavitvi jedrskih poskusov v splošen okvir razorožitve, daje misliti, da se SZ trudi, da ohrani položaj, v katerem bi se ZDA držale obveznosti, da ne bodo nadaljevale poskusov, ki ne bi bili podvrženi nobenemu ugotavljanju. To bi pustilo SZ proste roke za nadaljevanje jedrskih poskusov brez bojazni, da bodo odkriti. ZDA pa so si že skoraj tri leta prevzele tveganje, da ne delajo jedrskih poskusov, čeprav nimajo nobene gotovosti, da je SZ sledila njihovemu zgledu. Varnost in obramba svobodnega sveta ne dopuščata takega tveganja za nedoločen čas.

Spomenica trdi, da je ameriška vlada še dalje pripravljena pogajati se, in dodaja, da bi sporazum, kakršnega sta predlagali ameriška in britanska vlada, preprečil tekmovanje z jedrskimi oboroževanjem v ozračju zaupanja in varnosti. Razez tega bi odstranil sleherni nevarnost, ki bi nastala z jedrskimi državami, zmanjšal bi število držav, ki bi lahko izdelovale atomsko orožje, in s tem bi zmanjšal tudi možnost jedrske vojne.

«Toda teza, ki jo omenja sovjetska spomenica od 4. junija 1961, kaže, da SZ ne želi takega sporazuma, ki bi zagotovil ustavitve atomskih poskusov. S tem da skuša poverti nadzorstvo in inšpekcijski sistem tristranskemu svetu (ki ne bi mogel delovati), je SZ razdela vse, kar je bilo doseženo na prednjih pogajanjih. Ta predlog pomeni tudi nazadovanje v primerjavi s stališčem, ki ga je Moskva zavzela prej in ki je bilo naklonjeno imenovanju enega samega nepristranskega upravnika, ki naj bi ga obe strani sporazumno izbrala».

V zvezi z dvomi, ki jih SZ izraža glede objektivnosti nevtarila, pravi spomenica, eda ZDA ne morejo dopustiti stališča, češ da v nevezanih državah ni dovolj objektivnih osebnosti in z zadostnim čutom dolžnosti, da bi izvajali izrecne določbe, ki jih vsebujejo mednarodni sporazumi. Spomenica poudarja, da so zadnji sovjetski predlogi o krajevnih inšpekcijskih za preprečitev morebitnih kršitev pogodbe, povsem nesprejemljivi. Dodaja, da so tri letne inšpekcije nezadostne, ker nastane v SZ nad sto potresnih sunkov letno, od katerih je treba samo nekatere pripisati naravnim potresom. Spomenica poudarja dalje, da »ZDA ne razumejo sovjetskega stališča, kar se tiče moratorija o manjših podzemeljskih jedrskih poskusih, in obtožuje SZ, da hoče s svojim predlogom podaljšati stanje, ki bi prisililo ZDA, da se obvezujejo, da ne bodo delale jedrskih poskusov, dokler ne bodo sprejeti verifikacijski ukrepi. Spomenica pripominja, da bi to pustilo proste roke SZ, ne da bi bila nevarnost, da se njena dejavnost odkrije. Spomenica se zaključuje: «Zanemarjati dosežena napredovanja glede sporazuma, ki bi pomenilo zadati hud udarec upanju vsega sveta glede razorožitve. To bi pomenilo tudi pomnožitev jedrskega oboroževanja in zavednih poskusov s strani vedno večjega števila držav. Dokler ne bi sporazum o preprečitvi jedrskih poskusov povezan s sistemom nadzorstva, bo imela vsaka vlada možnost sprejeti ukrepe, ki se ji zdijo potrebni za njeno obrambo, vstevši tudi jedrske poskuse».

Prtožba koroškega Slovenca pred Evropskim svetom

CELovec, 16. — Glasilo koroških Slovencev «Slovenski vestnik» objavlja naslednje sporočilo:

Kakor smo zvedeli iz Strassburga, je komisija za človečanske pravice pri Evropskem svetu sklenila, da dostavi pritožbo koroškega Slovenca zaradi zabranitve uporabe slovenskega jezika pred rožiskim okrajnim sodiščem avstrijski vladi z va-

bilom, da do 15. julija 1961 pisмено zavzame stališče. Po sprejemu tega stališča bo komisija nadaljevala s svojim posvetovanjem o pritožbi.

Po sporočilu sekretariata komisije za človečanske pravice je bila pritožba vložena julija 1960 in nato utemeljena z izčrpnim dokazalnim gradivom, češ da sta okrajno sodišče rožiskega sodnega okraja s slovenskim sodiščem avstrijski vladi z va-

bilom, da do 15. julija 1961 pisμένο zavzame stališče. Po sprejemu tega stališča bo komisija nadaljevala s svojim posvetovanjem o pritožbi.

bilom, da do 15. julija 1961 pisμένο zavzame stališče. Po sprejemu tega stališča bo komisija nadaljevala s svojim posvetovanjem o pritožbi.

ZARKO PETAN RENTGENSKKE OČI

Orlovo oko je bil najbolj znan indijanski poglavar na daleč okrog. V njegovih rokah je bil črtafaj strasno orožje. Še tako skritega sovražnika je vselej zadel že s prvo puščico.

«Kako si vedel, da so bili beli obrazi za mlinom?» so Indijanci po dobljeni bitki vprašali svojega poveljnika. «Videl sem jih,» je odgovoril.

«Kaj se pačiš?» Učitelj je bobnel glas in zbudil Janeza iz sanjarjenja. Na stečaj je odprl oči in njegov pogled je postal zopet omejen. Ker je to bilo prvič, da je učitelju pokazal jezik, se je zmazal samo z opominom. Ampak poslej je skrbno pazil, da ne izda svoje skrivnosti.

Kot študent je Janez presedel ure in ure v kavarnah. Po navadi je cepel ob oknu in strmel skozi šipo. Opazoval je mimoidoče. Moške in ženske; zlasti ženske. Slačil jih je s pogledom. Počasni in vztrajni. Čim več je bilo ovir, tem bolj je bil zadovoljen. Njegove oči so kot ostril svedri vrtili skozi debele krznenne platiče, skozi volnene oblike, skozi svileno perilo...

«Natakarji, ki so ga že poznali, so bili prepričani, da je zasnanji mladenič pesnik, ki s priprtimi očmi išče inspiracije.» Menda ni potrebno posebej poudariti, da Pipanov Janez sprčo svoje nenavadne daljnovidnosti, oziroma vsevidnosti ni imel prav nobenega smisla za poezijo.

«Zelo mi je všeč, da imam spodaj roza kombinézo?» «Jaz vem še marsikaj več. Vem tudi to, da imaš nedrjak. Precej je že umazan. Natanko tri prste pod levo dojko pa imaš črn madež.»

«Kako pa veš, da imam spodaj roza kombinézo?» «Jaz vem še marsikaj več. Vem tudi to, da imaš nedrjak. Precej je že umazan. Natanko tri prste pod levo dojko pa imaš črn madež.»

IX. LJUBLJANSKI FESTIVAL Ljubljana 1961 Jugoslavija REVIJA JUGOSLOVANSKE OPERE

Od 1. do 12. julija 1961 PROGRAM Opera Beograd: N. Hercigonja; GORSKI VIJENAC Opera Ljubljana: M. Kozina; EKVINOČIJA Opera Maribor: M. Polič; DESETI BRAT Opera Novi Sad: I. Bajčić; KNEZ IVO OD SEMBERIJE Opera Osijek: D. Svara; VERONIKA DESENIŠKA Opera Reka: J. Gotovac; ERO Opera Sarajevo: M. Logar; ENAINŠTIRI DESETO

Po petkovi premieri «Priglišča zemlje» je bil avtor Joško Lukeš, ki ga vidimo sredi igralcev na odru v Avditoriju, deležen navdušenega odobravanja občinstva. Druga predstava njegovega dela bo danes popoldne v Avditoriju.

REZULTAT POGUMA IN VELIKANSKEGA NAPORA

Koristno in prepotrebno knjigo sta napisala M. Ravbar in S. Janež

(Miroslav Ravbar - Stanko Janež: Pregled jugoslovanske književnosti - Založila Založba «Obzorja» v Mariboru)

Očena noče biti strokovna. Za tako oceno bi bil potreben neopredeljiv čas in obširen prostor. Prikazati želim kulturni pomen knjige in njene neposredne koristi.

Pregled jugoslovanske književnosti je dejanje. To velja tudi za njeno genezo, saj je pričujoča knjiga spojitev dveh predhodnih knjig istih avtorjev, pravzaprav istih. Leta 1953 je izšla Stanka Janeževa Zgodovina slovenske književnosti. Brez posebnih napovedi in tam-tam. Slovenska kulturna javnost je osupnila. Kar tako čez noč! Toda kot pravi Faust: «V začetku je bilo dejanje.»

Bilo je precej kritike, naklonjene in nenaklonjene. Toda profesorji in dijaki so planili po knjigi in prav hitro je pošla. Govoril sem s številnimi profesorji slovensčine in rezultat njihovih izjav je bil ta: naj kritizirajo knjigo, kolikor hočejo, z njo je dobil pouk slovenske literaturo. Saj ni smo imeli zlasti o novejši in najnovejši literaturi ničesar, na kar bi se naslonili.

Potreba po drugi izdaji se je kmalu pokazala. Kaj je naredil avtor prof. Stanko Janež? Namesto da bi se dal opazovati po nenaklonjeni kritiki, se je dal poučiti po vseh stvarnih pripombah, si oimislil v prof. Miroslavu

Ravbarju čvrstega sodelavca in leta 1957 je izšla druga, bistveno predelana in izpopolnjena izdaja Zgodovine slovenske književnosti. Ta knjiga je postala priročnik ne le za profesorje slovensčine in njihove dijakke, marveč za vse, ki se kakor koli ukvarjajo s književnostjo in z njenimi ustvarjalci: za novinarje, publiciste, za najširše čitateljske občinstvo. Skratka, ne mine dan, da ne bi moral človek seči po njej.

Cez leto dni je prišlo drugo tako dejanje: Pregled hrvatske, srbske in makedonske književnosti, ki jo je napisal Miroslav Ravbar. Tudi ta knjiga je bila kravato potrebna. Tu so bili zbrani avtorji vseh treh bratskih književnosti, navedena dela, nekatera prikazana celo v zgoščenih vsebinih, orisane dobe, socialne, politične in zgodovinske prilike. Posebna dragocenost knjige kot priročnika pa so biografski podatki o avtorjih.

Tudi o tej knjigi je bilo recenzij, tudi nenaklonjenih. Toda že je klicala potreba, prava ježa, po združitvi vseh jugoslovanskih književnosti: slovenske, hrvatske, srbske in makedonske v skupni izdaji. Dobil smo pričujoči Pregled jugoslovanske književnosti Miroslava Ravbarja in Stanka Janeže.

Prof. Miroslav Ravbar

pregledujem, primerjam s prejšnjimi posamičnimi izdajami. Knjiga je obsežna, saj šteje 600 strani. Toda sama druga izdaja Zgodovine slovenske književnosti obsega skoraj 750 strani in Pregled hrvatske, srbske in makedonske književnosti spet zase svojih 480 strani. To skupno snov stniti zdaj na pričujoči obseg kaže spet na organizacijsko sposobnost obeh avtorjev.

Ze nekaj časa imam knjigo v rokah. Prebiram jo,

Ravbar pred leti urednik tržaških Razgledov, sem večkrat prišel k njemu ali po kak svoj rokopis ali po kak drugo gradivo. Ravbar je samo odprl predal, segel vanj in potegnil iz kupa lepo zloženih map tisto, ki jo je iskal. Tu so bili rokopisi zloženi v preglednem vrstnem redu, na vseh je bil pečat uredništva in ni koli ni nišesar manjkalo. Od takrat sem začel njegov vrzorni red posnemati, čeprav se tudi prej nisem mogel pritožiti, da sem iz svojih konceptov, zapiskov ali rokopisov kaj izgubil. Toda pravega reda sem se bil seje od njega naučil.

V takem preglednem, naravnost vzornem redu, je organizirana tudi pričujoča knjiga obeh avtorjev. Težava, ki sta jih morala premagati, so morale biti naravnost strah vznjujoče. Kakor nismo jugoslovanski narod imeli skupne zgodovinske, tako je tudi naša književnost vse prej kot enotna. Naša skupna zgodovina poteka šele od leta 1918, ko smo se jugoslovanski narodi po zavestni volji naših najboljših duhov v zadnjih nekaj stoletjih končno mogli združiti. Toda tudi med obema vojnama so ostale naše književnosti bolj ali manj ločene in so se oslajale vsaka na svoje zgodovinske vplive. Šele po letu 1945, po osvoboditvi in ponovni združitvi so se začeli delati znatni napori za večje zblizanje tudi na kulturnem področju. Medtem ko so glasba, folklor in v zadnjih nekaj letih zlasti upodabljanje umetnost na skupnih nastopih doma in v inozemstvu našli številne točke, ki so jih zlasti tuji opazili, pa je književnost kljub znatnemu medsebojnemu prvanju ostala še zmerom trdo oreh za medsebojno zblizvanje, predvsem zaradi različenosti v jeziku, pa tudi zaradi povsem drugačnih virov, vplivov in zgodovinskih okoliščin.

Mislil, da se ne motim, če zapišem, da pomeni Pregled jugoslovanskih književnosti v tem pogledu kulturno-zgodovinsko prelomnico — vsaj kar se Slovenec tiče. Vzeti bi bilo, da bi tudi ostali jugoslovanski narodi dobili take pregledne, močnejše prav na osnovi pričujoče Ravbar-Janeževe knjige.

Pregled prikazuje jugoslovanske književnosti od njenih prvih postankov v zgodnjem srednjem veku pa do danes. Vsakemu novo obravnavanemu obdobju je na začetku postavil kratak, zgoščen pregled zgodovinskih, političnih, gospodarskih in kulturnih priok. Če pomislimo, da so srbski in makedonski knezi v zgodnjem srednjem veku trkali na vrata Bizanca in da so ti narodi od Bizanca sesali vplive, da smo se takrat Slovenci borili z Obri, Franki in Furlani, Hrvatje in mi kmalu nato z Madžari; da je takrat, ko so prehajali Sibi in Makedonci pod turško nadoblast in sili Slovence vključeni v veliko nemško državo, vrgla italijanska renesansa svoj oslepilujoči sij preko Jadrana in je v tem siju vzeveta čudovita dubrovaška književnost itd. itd., si lahko pred-

stavlamo, kako je književnost jugoslovanskih narodov, ki je produkt teh zgodovinskih prilik, pisana in raznolika.

Vendar je knjiga urejena tako, da je čitatelju, tudi laičnemu, omogočen kolikor možni jasen pregled vse celote. Ta jasna preglednost je med odlikami tega dela. Težja knjige prehaja zmerom bolj na novejši in končno na sodobno književnost, saj obsegata novejša in najnovejša književnost dobri dve tretjini knjige.

Med posebne odlike knjige štejem podajanje zgodovinskega razvoja posameznih jugoslovanskih jezikov in njihovih primerjav, orise, ustvarjalnih osebnosti, kakršne protestanti, Vuk Karadžić, Njegoš itd., navedbe temeljnih virov, karakterizacija posameznih dob in še posebej bogato slikovno gradivo.

Književnost in njeni tvorci starejših dob so danes skoraj dokončno preseljeni in ovrednoteni. Toda že sre-

KNJIGA O VELIKEM PEVCU

VILKO UKMAR: Srečanja z Julijem Betettom

Julij Betetto je ena najpomembnejših še živih osebnosti, doma in po svetu znan pevec, sloviti basist, interpret buffo vlog. Ta sedaj že šestdesetletni pevec in obenem eden naših najpomembnejših pevskih pedagogov, profesor Akademije za glasbo v Ljubljani, je tesno povezan z razvojem slovenske operne umetnosti, za katero si je med svojim polstoletnim delovanjem pridobil velikih zaslug.

Pomemben pa je tudi kot glasbeni pedagog, ki je vzgojil cele generacije mladih pevcev, med njimi tudi take, ki žanjejo danes slavo po vsej Evropi.

Zato pomeni knjiga o pevcu ali bolje, pripoved o njegovem delu, pomemben prispevek k zgodovini naše, komaj minule glasbene in operne umetnosti. Tako knjigo o Betettu je napisal pro-

Julij Betetto kot Figaro

škem redu in zajemajo čas od prvih let našega stoletja, ko je Betetto stopil v vrste pevcev, pa do leta 1954, ko je slavil petdesetletnico svojega umetniškega delovanja in še naprej do danes, ko Betetto še vedno aktivno deluje kot pedagog. Zajet je torej čas, ko smo v Ljubljani dobili domačo opero in ko se je po prvi svetovni vojni operna umetnost pri nas neverjetno razmahnila, dosegla v letih pred drugo vojno krizo in se po vojni spet bohotno razvila. In ves ta čas je pri njej aktivno sodeloval Betetto, ki se je neposredno po prvi vojni odprlek bleščeci kariere, ki se mu je ponujala na tujih odrih.

Knjiga Vilko Ukmarja je pisana zanimivo, čeprav so morda nekateri prijemi avtorja kot zapisaletca intervjujev neizvirni in izzvene malce staromodno. Toda snov je skrbno izbrana in zbrana ter sama po sebi zanimiva, tako da nam knjiga lepo prikaže Betetto, njegovo dolgoletno delovanje, njegove uspehe in tudi razočaranja. Pomembna je knjiga še toliko bolj, ker je to ena prvih knjig te vrste, kar jih pri nas poznamo in jih tudi pogrešamo. Sicer pa rudi knjiga tudi prjetno branje, zato je bo z užitek prebraval vsak, kogar zanima naša glasbena in operna umetnost.

VLADIMIR BARTOL

Sl. Ru.

ANDREJ BUDAL: Pri svetlopsciscu

Zgodi se, da pokažeš kje osebno izkaznico in te opozorijo: «Jutri zapade.» Zdržne se ob misli, da ti jo pojutrišnjem lahko pogleda stražnik, povabi te s seboj itd. itd.

Doma veš, da nimaš novih slik. Brž k svetlopsciscu ali fotografu (fos, fotos — svetloba, grafo — pišem!) Pred leti si bil za dovoljen s svetlopsciscem blizu doma. Naglo se odpelješ tja. A tam: ni okvira s slikami, ni zapisa, ni sledu.

Razgleduješ se po drugem. Od ulice do ulice. Tržaških svetlopsciscov ni malo. A tod jih ni. Mudi se ti, Jutri ob tej uri moraš biti na občini v vrsti pri okencu za izkaznico, da ne bo prepozno. Vprašaš trgovca na nekem pragu. Našteje ti nekaj ulic. No ga ti skoraj steče po njih in že si v osrčju mesta. Kje? Kje? Streljaš z očmi po napisih. Na desni, onstran ceste se blesti nad ohođom: Fotostudio. Oko ti ujame tudi na levi, skoraj nad glavo, še večje zelene črke na belem dnu: Fotostudio. Šimeš po zbirnihi stopnicah mimo presenečeno dopletelice v prvih nadstropjih, kjer te vabi na belih vratah isti napis.

Potrkaš, vstopiš, pozdraviš — nikogar. Sonce obliče sobo s svetlopsciscem pripravno na belem dnu: Fotostudio. Šimeš po zbirnihi stopnicah mimo presenečeno dopletelice v prvih nadstropjih, kjer te vabi na belih vratah isti napis.

Potrkaj, vstopiš, pozdraviš — nikogar. Sonce obliče sobo s svetlopsciscem pripravno na belem dnu: Fotostudio. Šimeš po zbirnihi stopnicah mimo presenečeno dopletelice v prvih nadstropjih, kjer te vabi na belih vratah isti napis.

prepričevalnim glasom. «Trenutek potrpežljivega počakanja udobno stolec ob živo pisani mladenki iz lepence, ponujajoči norce svetlopsciscovih izdelkov, sam pa izgine v mrčno sobico.

Opazuješ opremo, visoki reflektor, slike po stenah. Listaš po ilustriranih revijah, večkrat pogledaš na uro. Ugiblješ, prepričan si, da ti zdaj dela gospodar. Rad bi mu še bolj dopovedal, da se ti mudi. Tedaj se sam prikaže iz mraka in reče tjavdan, premikajoč okvirne s sudečimi se slikami: po visokem stališču pri oknu, v tvojem jeziku:

«Vi govorite slovenski?»

«Da,» odvrneš veselo presenečen. «Vi tudi?»

«Tudi,» premakne se to in ono in u tone znova v mrčni sobici.

Do zdaj se je vršilo vse v jeziku tržaške večine, zdaj je blago posijalo v svetlopsciscem delavnico manjšinske sončnice, čeprav ni videti v njej nikjer kake take besedice ali med revijami tudi kakšne manjšinske. Razmere tu še niso toliko dozorle. Obrata pa se že spoznavamo tudi s samimi pogledi; z svetlopsciscem pogovore. Reflektor se zvrška prijazneje ostru na obiskovalca, slike in pohištvo. Ostraje ni več isto, nekaj dobrega, sladkega je dahnilo vanj.

Razmišljaš o takih delavcih in mojih starih, ki služijo vsemu ljudstvu, računamo in manjšinskiemu, dan se jim to na zunaj ne pozna. Mojster se vrne k pisalnu rok. Razdereta nekaj običajnih besed o delanju in razmerah. Ti ne nisi na površje. Taka nova znanja so rahle rastlinice. Tudi on spoštuje meje neke obzirnosti. Govori gladko in lepo, a ne sega čez ograjo svoje trenutne stvarnosti.

«Zelite datum na vseh slikah?» poizveduje.

«Pet z datumom, pet brez njega,» poznamš.

«Dobro. Po vaš želji. Takoj bo z gibov in odgovorov se čuti, da mu je tako razgovarjanje o posebno slast. Kakor ti je prazkar tudi on razširil število znancev med svojimi rojaki.

NAJ BO ZA DARILO

Med slovenskimi pisatelji, ki so znani pisati tudi za otroke, bo vedno ostal na enem izmed prvih mest Prežihov Voranc s svojimi «Solzicami, Kristina Brekova, ki zna z dognanim estetskim čutom ter izrednim posluškom za to, kar otrokom ugaja, urejati Cicibano novo knjižnico pri založbi Mladinska knjiga, je izbrala iz Prežihovih «Solzic» prelepo črtico «Prvi maj». Kje so že časi, ko je bil Prežihov Voranc majhen pastreček, in vendar kako sveste je ta črtica — Sedaj, ko gre šola h koncu, boste zelo pogodili, če boste o-

troku, ki je dokončat razred, dali v dar to lepo knjigo. S krasnimi ilustracijami Milana Bizovičarja je knjiga vredna, da ostane za vedno v otrokovi knjižnici, da jo bo lahko se in še prebiral. (Na sliki ena izmed ilustracij v knjigi.)

Dnevniški zapiski brez trajne vrednosti

DIONIZ JAZZA NAD BLEJSKIM JEZEROM

Končan je Drugi festival jugoslovanskega jazza

Za novinarja, ki ga je usoda prilepila na sistem uporabe javnih pogonskih sredstev...

Vsi, ki so navezani na pojem »tradicija«, so bili tudi tokrat zadovoljni. Zato, ker je — zavoljo tradicije — tudi letos ves čas festivala deževalo...

Lieber, pogled z blejskega gradu je fenomenalen in lahko ste prepričani, da bom prišel tudi na tretji jazz-festival...

ki ritmični sestavi (Veliki jazz-orkester iz Zagreba p. v. Stanka Selaka, veliki akademski jazz-orkester »Branko Krstano«...

Udeleženci blejskega jazz-festivala so si v teh dneh ogledali tudi posebej zanje predvajani film »Zlata trobenta«...

bojni namesto oboleva člana tria; intimno, diskretno, fenomenalno muziciranje, poročalsko-funkomorno tkanje v treh skladbah Amedea Tomasi...

Amadeo Tomasi je nastopil kot gost s svojim triom

Ljubica Otašević, ali Bodin

Ni bila zaman študentka filozofije

Ko je Ljubica Otašević nastopala v kosovarski ekipi »Crvena zvezda« je navduševala gledalce s svojo lepoto, pa tudi zaradi svoje prodorne igre...

wood. Dobila je male vloge, toda nekoga dne je počila bomba. Vse revije in časopisi, od Amerike do Švedske, Italije in Japonske, so prinesli senzacionalno vest, da je Milko Skofič, mož slavne Gine, zapuščila svojo ženo in da bo njeno mesto prevzela Ljuba Bodin...

Novinarji so mrzlično lovili novice in razne podatke o Ljubi, pisali so in pisali o njej, njene slike so objavljali časopisi in revije na prvih straneh. Brezplačno si je Ljuba napravila v pičlem mesecu tako reklamo, kot si jo marsikatera filmska zvezda ne more v več letih in z lepimi denarji.

serji se vedno bolj zanimajo zanjo, ona pa pravi: »Milko in jaz sva le prijatelja. Cary je le moj dragi prijatelj. Zanuck in jaz sva in prijatelj. O meni, Gini in Milku ste že preveč govorili, zdaj pišite in govorite le o meni. Jaz nisem še nobeni ukradla moža. Nikoli se ne bi poročila z ločenim možem. Če poročeni mož išče drugo ženo, pomeni, da je nesrečen. Tako bi onesrečil še mene.«

Od tujih opazovalcev je bil najbolj simpatičen John Lewis, črnski pianist slavnega Modern jazz quarteta. Organizatorji so ga povabili na Bled v gledanjanju, da bo sedel za klavir in — vsaj post festum — kaj zaigral. Pa je bilo blejsko upanje res precej blede: črni mladi mož s prikopno brado je prišel z Japonskega le na par dni rekreacije. Za naš list je povedal približno tole: »Jugoslovanski jazz je vroč in temperamenten. Začutil sem precej folklornih elementov v muziki jugoslovanskih avtorjev. Škoda, da so pre-

Jabolko ne pade daleč od drevesa... Novi diktator Rafael Trujillo

V torek 30. maja so zatrti ubili fašističnega diktatorja Dominikanske republike generala Rafaela Trujillo, ki je trideset let vedril in običaj v omenjeni republiki in si nakopil ogromno bogastvo. Računajo, da je njegovo premoženje vredno nad 800 milijonov dolarjev. Po rodu iz revne družine je naglo napredoval in postal eden izmed najbolj bogatih ljudi na svetu, pa tudi najbolj kruti diktator, ki se je toliko let obdržal na površju ter zapri in dal u moriti veliko število nedolžnih ljudi.

Kim Novak, Joan Collins, Debra Paget, Lita Milan, Lyn Heyburn itd. Filmske zvezde so mu delale družbo in ga zabavale, on pa jim je vse poplačal z dragocnimi darili. Zsa Zsa Gabor je dobila krasen avto Mercedes ter krzneni plašč za 11 milijonov lir. Kim je tudi dobila Mercedes, prstan z dragulji za tri milijone in druge dragocene okraske. Joan Collins je zapustila za šest milijonov itd.

Na jahti »Angelita«, ki je sicer pripadala trgovski mornarici, pa mu je dal oče na razpolago, je Ramfis prirejal zabavne večere in plesne, na katere so prihajale najlepše dame in filmske zvezde. Na veliko je razpisal denar. To je razburilo nekatere Američane in je zadeva prišla tudi pred ameriški kongres, kjer je demokratični senator Wayne Hays dejal: »V okviru načrta za pomoč tujini smo dali Dominikanski republiko še milijon 300 tisoč dolarjev. Dejansko se nam je ta denar že povrnil, kajti vse ta denar je bil porabljen v ZDA, toda namesto da bi služil dominikanskemu ljudstvu, ga je zafrekal Trujillo mišaji, da je z njim kupal avtomobile in dragocena krzna filmskim zvezdam in Hollywoodu.«

imenoval svojega sina za vrhovnega poveljnika dominikanskih vojskih sil. Washingtonske oblasti so sporočile Ramfisu, da bi bilo najbolje, če bi zapustil Ameriko, toda o tem ni hotel niti slišati. Zapustil je sicer Hollywood, toda preselil se je na svojo jahto v zalivu Sancta Monica, na kateri je nadaljeval svoj način življenja. Ogorčenje ameriških državljanih pa je prišlo do viska, ko ob državnem prazniku neodvisnosti ZDA z njegove jahte niso izstrelili častne salve, kot je mednarodna navada. Razen tega je Trujillo ni plačeval raznih pristižnih pristojbin. Pristnišev tega je bil njegov oče primoran, da ga je odpoklical domov.

GRAFOLOG ODGOVARJA

odgovorite, jim seveda tudi. FANIKA S.: — Večkrat se nahajate v situaciji, katera je močno naklonjena vašim načrtom, vendar skodrate. Zazarete so ji oči in je odšla. V Londonu so takrat snemali film »Ključ«. Glavni vlogi sta imela Sophia Loren in William Holden. Dva asa. In Ljubica? Došla ni nobene vloge, pač pa je dubirala Sophia; nameščala jo je v raznih prizorih, ker so ugotovili, da ji je precej podobna. Nekoliko je bila razočarana, pa se je potolačila, ker je zbudila pozornost novinarjev in fotoreporterjev.

ANDREJA: — Ceprav ste ženska je vaš korak vendar prelahak. Stopiti morate hitreje in bolj slinno. izmed psiholoških številk dnevnika. Če ne vam bo prišla v navado nekaka nujna podrežnost okoli, s katerim boste postali tako usodno povezani, da za vas brez njega ne bo nobenega drugega smisla. Teke odvisnosti, če jo hočemo imenovati zasnajnosti, se morate čimprej otresti ter na tiho in globoko pričeti z kakršnim koli delom ali snovanjem prav na nasprotni strani kakor do sedaj. O delu ne smete ničesar govoriti, kar vam bo dajalo močno notranjo trdnost, katero bodo opazili tudi v okolju, s čimer boste na njih indirektno vplivali v pozitivnem smislu.

HOROSKOP Veljaven od 18. do 24. junija. OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Nepričakovano srečanje bo velikega pomena v vašem sentimentalnem življenju. V poklicnem delu boste dosegli lepe uspehe, če boste bolj spretni in vztrajni. Zivahna diskusija, srečna dneva torek in četrtek. LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Po dolgem času boste srečali osebo, ki vam je zelo pri srcu. Uresničili boste nekatere svoje načrte, če boste bolj podjetni. V poklicnem delu kratak zastoj, nato bo šlo vse v redu. Srečna dneva petek in sobota. STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Nekdo vas bo morda ujalil in ne bo vreden z vami. Nič za to. Čas dela za vas in boste kmalu imeli zadovoljenje. Ker boste spoznali, da tista oseba ni urila vredna vašega prijateljstva, še manj pa ljubavnici. Srečni dan sobota. KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) V srčnih zadevah boste dosegli uspeh, če se ne boste spuščali v malenkostne stvari in ne boste tako trmasti. V poklicnem delu bodo uveljavljene vaše predloge in vam bodo nudili pomoč, da jih boste uresničili. VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Pustite, da se ljubezenske zadeve razvijajo same po sebi. Dajte času čas. V poklicnem delu boste dosegli uspeh. Toda vživite, boste morali v svoje delo vključiti prijateljstvo vplivne osebe. Srečni dan torek. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Prihranili si boste razočaranje in grenke ure, če ne boste preveč verjeli nekim obljubam. Tudi v poklicnem delu bodo vaši živci podvrženi hudi preizkušnji, ker ne bo šlo vse tako, kot si zamišljate. SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Možnost spora z drago osebo in neprijetnih prepričanj v družini, toda dosegli boste svoj cilj. Borba na delovnem mestu. Pazite na svoje živce in pomnite, da desetim odgovarja, kdor molči. Srečni dan četrtek. RIBA (od 20. 3. do 20. 4.) Spremenili boste nekatere svoje načrte, ker boste sklenili novo prijateljstvo. V poklicnem delu boste nalete na težave zaradi ovir. Ki vam jih bodo postavili vaši prijatelji. Srečni dan petek.

Prosimo Vas, da mi opišete svoj primer in poiščite hitro ujaljenosti. Takrat bi namreč hoteli prav na hitro pokazati vse svoje vrline in sposobnosti; navadno pa to ne uspeva in že imamo verzično reševanje vsemogočih notranjih in zunanjih težav. Bodite doslednejši in se v večji meri naslonite na svoje bližnje, ter s premislekom upoštevajte njihove nasvete. Lastnosti, namreč pozitivne, karakterja morajo postati bolj opredeljene, ter morate strogo ločiti med dolžnostjo, zaupanjem, naklonjenostjo in podobnim, kajti s tem bo postalo vaše psihično življenje pestrejše.

La nalupo se lipo nalvod. KARLO: — V vašem rokopisu se ni v vsem obsegu najti znakov, kateri bi jasno govorili, da ste že zreli za popolno in uspešno družinsko življenje. Na življenje ne smete gledati kakor da je skupej pomembnih dogodkov, v katerih je vseeno če sodelujemo ali ne. Zavedati se morate, da imate z vašim obstojem med nami tudi vi svoje poslanstvo, da ste delček sveta, kaplja v morju življenja, drobec vsemirja, kolo velikega giganta in da morate živeti in delati pozitivno, da bi s svojim delom ne motili veličastne simfonije življenja.

Prosimo da mi adge. RADA BI VEDELA: — V srčnih zadevah imate precej napeto ozračje. Vsekakor pa naj zmagava in tem

Vreme večeraj: najvišja temperatura 27,5, najnižja 19,5, ob 19. uri 23,8, zrčni tlak 1017,4, veter vzvišje 3 km, vlag. 85, oblač. dežja 0,1 mm, nebo oblačno, temperatura se skoraj mirno, temperatura morja 22,2 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 18. junija
Hogdan
Sonca vzhaj ob 4.14 in zahaj ob 19.57. Dolžina dneva 15.43. Luna vzhaj ob 9.08 in zahaj ob 23.15. Jutri, PONEDELJEK, 19. junija Julijana

Odločen odgovor na namen proslavljanja obletnice zločinske fašistične vojne

Proti fašistično zborovanje na Trgu Garibaldi

Zborovanja se je udeležila velika množica tržaških antifašistov. Ohsodba protislovenske hajke in napadov na slovenske ustanove

Snoči je bilo na Trgu Garibaldi napovedano proti fašistično zborovanje. Okrog 19. ure se je zbralo na trgu veliko število tržaških antifašistov, ki so s svojo prisotnostjo odločno obsodili izvajanje fašistov, ki se drznejo prirediti zborovanje v središču mesta ob obletnici napovedi fašistične vojne. Ker smo poročali, da se je na trgu pred nekaj dnevi, so fašisti napovedali zborovanje na Trgu sv. Antona preteklo soboto 10. junija, ki pa je bilo odpovedano zaradi slabega vremena. To zborovanje pa so imeli fašisti večeraj.

Proti fašistično zborovanje je otvoril Adolf Wilhelm, ki je najprej v italijanščini in nato v slovenski poudaril pomen zborovanja. Dejal je, da se bodo Slovenci in Italijani, ki so se v Trstu skupno borili proti fašizmu, se nadalje borili proti vsem izvajanjem novega fašizma, ki ga danes podpira Krščanska demokracija s svojo protislovensko in protislovensko politiko. Ob zaključku je pozval vse tržaške Slovence in Italijane na odločno bojebo za dosego demokracije in socializma v Italiji.

Za njim je govoril občinski svetovalec PSI dr. Pincherle, ki je dejal, da medtem ko so se antifašisti zbrali na Trgu Garibaldi, fašisti slavijo na Trgu sv. Antona začetek zločinske fašistične vojne. Obletnico hudega zločina napada na naše mesto in dolgo vrsto zločinov, ki so jih fašisti izvršili v svoji krvavi zgodovini proti italijanskim in slovenskim antifašistom v Trstu, v Italiji in drugod po svetu. Naloga je, Pincherle dokumentirano prikazal pisanje tržaških fašističnih daskovov «Il Piccolo» in «Il Popolo di Trieste», ki sta skozi vsa leta fašistične diktature in skozi vse fašistične vojne povečevala fašistične, njegove grozote in nemški nacizem. Dr. Pincherle je

V sredo svečana otvoritev XIII. mednarodnega velesejma

Na velesejmu je s kolektivnimi razstavami zastopanih 12 držav - Zanimiva razstava lesa v novem paviljonu

Preddesnik tržaškega velesejma inž. Sospisa je imel večeraj tradicionalno tiskovno konferenco pred pričetkom velesejma. Predsednik je povedal, da bodo velesajm svečano otvorili v sredo 21. junija in da bo otvoritvi prisostvoval predsednik vlade Fanfani. Poleg tega pa so napovedali tudi svoj prihod trije ministri: minister Colombo bo v Trstu 25. junija, Martinelli 26. junija in Pella 30. junija.

Nato je predsednik podčrtal, da bodo na letošnjem velesejmu še v večji meri prisotne razstave in med njimi zlasti razstavi lesa ter pohištva. Na razstavi lesa bo Avstrija pokazala prefabricirane hišice, Jugoslavija najrazličnejše proizvode in tri week-end hišice, Romunija svoj les, pohištvo in embalažo. Gabon, Madagaskar in Portugalska pa bodo razstavili dragoceni tropski les. Zanimiva bo razstava tržaškega avtomobila, ki bo pokazal vse vrste tropskega lesa.

Razstava lesa bo v prtiličju novega in lepo urejenega paviljona «F», v prvem nadstropju tega paviljona pa bo nameščena četrta razstava pohištva, na kateri bodo sodelovala številna podjetja iz bližnje Fur-lanije, Briancé, Valsesije, Milana itd. S to razstavo je povezan tudi natečaj za idealni stol, ki ga je razpisal velesejmu in ki je vzbudil veliko zanimanje, saj bo morala komisija zbirati izmed devetdesetih poslanih stoli.

Prostor pred velesejmom bodo pretvorili v letališče za helikoptere in bo od tam vzletala ves čas velesejma helikopterske znamke hille. Kot vsako leto bodo poskrbeli tudi za gastronomsko posebno in v gastronomskem parku paviljon Jugoslavije, Avstrije in Brazilije.

V okviru velesejma bo letos več zanimivih manifestacij, med katerimi so zlasti pomembne tri: četrti mednarodni pohištveni in turizemski avtomobilski pohod, četrti zasedanje pohištvenih in turizemskih avtomobilskih klubov, letošnji tropski lesu, ki vedno bolj prodira na tržišče, posebno poročila pa bodo posvečena jugoslovanskemu in avstrijskemu lesu.

Šolske razstave in prireditve

Razstava izdelkov dijakov in dijakov Industrijskega strokovnega tečaja na Opcinah ob dnevu 16. t. m. ob 9. zjutraj do 20. ure.

Ravnateljstvo oddeljenj vzreduje v Sv. Krizu Industrijske strokovne šole v Nabrežini vzhodno na vabi na razstavo šolskih izdelkov in risb dijakov in dijakov, ki bo odprta danes 18. t. m. ob 9. do 18. ure v šolskih prostorih oddeljenj razredov Sv. Krizu na Nabrežinski cesti.

Osnovna šola v Sempolju prireditve danes 18. t. m. zaključuje letošnje prireditve v šolskih prostorih. Na sprejedu je pejske in mladinska igra v treh delih, ki jo bodo priredili in izvedli šolski prireditelji. Začetek ob 17. uri.

Katinarski osnovnošolski otroci so pripravili za veseli zaključek šolskega leta in v hvalnostih stašem, ter vsem ljubiteljem mladih pester program, ki ga bodo izvajali na šolski prireditvi in domači šoli danes 18. t. m. ob 18. uri.

Šolska razstava ročnih del in drugih izdelkov bo od 25. in 26. t. m. vsi pristočno javljani.

Ravnateljstvo Industrijskega strokovnega tečaja v Dolini vabi na razstavo risb in ročnih del svojih učencev, ki ga odprta v šolskih prostorih danes 18. t. m. zjutraj 19. t. m.

296 družinam so izročili ključke stanovanj INA-Casa

Ceremoniji pri Domju in pri Sv. Alojziju

Včeraj sta bili dve ceremoniji izročitve ključev stanovanj novih hiš INA-Casa v našem mestu. Prva je bila ob 9.30 v naselju San Sergio, kjer so se zbrali vse oblasti od župana do predsednika policije in krajin, in kjer je prebral trak, ki je zastopal vladnega generalnega komisarja dr. Palamaro. Tu so izročili 150 stanovanj, ki so seveda zelo udobna, vendar pa za nekatera stanovanja tudi predraga, zaradi česar se pritožujejo.

Med drugimi je spregovoril med ceremonijo tudi župan dr. Franžil, ki je zagotovil, da bo občina poskrbela za vse potrebne uslužebe prebivalcev in pri tem omenil tudi novo avtomobilsko progo št. 21, ki je pravkar začela obratovati. Omenil je tudi pomankanje šole za naselje, do česar je prišlo, ker niso bili prvotni gradbeni načrti zadovoljivi. Zato bodo za sedaj namestili šole v skupini za sebnih stanovanj, ki jih v ta namen preurejajo, kar paž zopet pomeni, da se po nepotrebnem troši denar zaradi pomankanja prave koordinacije. Župan pa je tudi povedal, da so pravkar predložili dokončni načrt za to šolo.

Glavni podravatelj INA-Casa inž. Bongiorno je v svojem govoru med drugim povedal, da je INA-Casa vložila za gradnjo hiš na našem področju 8 milijard in pol od skupnih 12, ki so bile nazkazane. Tudi on je omenil zamudo pri dodelitvi hiš in se seveda izgovarjal na razne težave. V tem naselju je bilo za prvi dve skupini zgrajenih hiš. Drugi dve skupini s 118 stanovanji pa bodo izročili stanovalcem septembra.

Podobna ceremonija izročitve ključev se je ponovila nekoliko pred polnoce tudi pri (Sv. Alojziju, kjer so izročili

Bolje pozno kot nikoli

140 stanovanj v 10 hišah. Tudi tu so bili poleg stanovalcev navzoči predstavniki vseh oblasti.

Seja pokr. odbora

Pokrajinski odbor je na svoji zadnji seji obravnaval razna vprašanja, ki pridejo na dnevni red seje pokrajinskega sveta 23. t. m. Na seji so tudi obsodili atentate skrajnežev v Južni Tirolski in poslali predsedniku pokrajinskega odbora v Tridentu brozjavko, v kateri izražajo to svojo obsodo. Podobni brozjavki je poslal odbor tudi predsedniku vlade Fanfaniju in notranjemu ministru Scelbi.

80 let Ivane Škabar

Na Proseku pri «Škabarjevi» je bilo v petek veliko slovo za mamo Ivanko praznovala svoj osemdeseti rojstni dan.

Ivana Guštin vdova Škabar, tako je ime slavljenci, se je rodila na Proseku 16. junija 1881. Ko je dokončala osmošolo, je morala leta 1918, ko je morala odnesti pri stečini družini. Tudi po poroki je tujo njeno življenje en sam delovni dan. V zakonu je povila šest otrok, od katerih so še trije živi, in sicer: Silva, Vera in Milka. Leta 1918 je morala odnesti ter je morala še bolj skrbeti za svojo družino. Kot marsikatera primorska Slovenka, je morala tudi ona skozi vso kalvarijo fašističnega trastičja. Kljub temu pa je bila marljiva članica prostotnih društev «Danica» na Bontelu in «Hajdrih» na Proseku. Dobro se spominja, kako je sodelovala pri mnogih igrah in se posebno, ko je nastopila s svojo pok. hčerko Slavko, tedaj staro komaj eno leto, v igri ciganke z igri «Cigan». Tudi v prskem zboru je bila slavljenska zelo aktivna in dobra sopranistka, saj je pela in celo tekmovala skupno z znano sopranistko Stulerjevo.

Mati Ivana je za časa fašizma dala pretrpela. Ni milnila, da bi ne bili fašisti na vratih njene hiše in vedno kaj in koga iskali, posebno njenega sina Milka. Nekemu fašističnemu učitelju, ki je posudiv mirno življenje in celo seveda, da obče otro pravo, je tedaj odgovorila: «če bi moj sin to storil, ga ne bi priznala več za svojega». Taka je bila prava zavredna slovenska mati na Primorskem.

Izakrenim čestitkam njenih sorodnikov, prijateljev in znancev se pridružujeta tudi vredništvo in urova Primorskega dnevnika, katerega zvesti naročniki in čitatelji za slovenska z alo, da bi se nemojo let ostala zdeva in zadobojna.

M. M.

Odpustili bodo uslužbenke CAM

30 dni stavke Italcementi - Čističji rje so ponovno manifestirali

Pred dnevi smo poročali o odpustitvi vseh kvalificiranih uslužbenk, ki so bili zaposleni pri Selcu in podčrtali, da gre verjetno za poskus likvidacije te ustanove. Sedaj pa smo iz zanesljivega vira izvedeli, da nameravajo oblasti odpustiti vse zaposlene uslužbenke za usposabljanje delavcev-CAM, ki so jih najeli po 26. oktobru 1964. leta.

Včeraj je minilo 30 dni, od kar so pričeli stavkati delavci Italcementi. V ponedeljek se bodo na pobudo FILEA-CGIL delavci ponovno sestali na skupščini na sedežu pri Sv. Ani.

Včeraj smo poročali, da je nabrala akcija v korist teh delavcev dosegla 59 tisoč lir. Tudi včeraj so delavci, ki čističji rjo in barvajo ladje, manifestirali po tržaških ulicah. Delegeti so sprejeli udnik prefekturo in predstavnik pristojnega poveljstva. Delavci se bodo sestali v ponedeljek dopoldne na skupščini.

Zaključna glasbena produkcija v Trebčah

Sinoči je bila v dvorani Kulturnega doma v Trebčah javna produkcija podružnice Glasbene šole ob zaključku šolskega leta. Poročilo o tej prireditvi bomo objavili v prihodnjih številkah.

Danes odprta občinska kopalnica

Tržaško županstvo sporoča, da bodo od danes 18. t. m. odprta občinska kopalnica.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ul. S. Pellico 1-II.
Tel. 33-82
UPRAVA
TRST - UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 - Tel. št. 37-338
NAROCNINA
Mesečna 630 lir - Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3600 lir, celoletna 6400 lir. FRJ: tednu 20 din, mesečno 420 din - Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din - Poštni tečajni račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-3378 - Zvezja, ADIT, D. D. Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-828, tečajni račun pri Komunani v Ljubljani, št. 600-70-3/75
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 20, osmrtnice 90 lir. - Vsi oglasi 30 lir beseda. - Mali oglasi naročajo pri upravi
Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZIT, Trst

OD VČERAJ DO DANES

in gospodinja Annamaria Cher-vin, tesar Alessandro Pichieri in gospodinja Rosa Maria Paccioli, uradnik Roberto Del Piccolo, uradnik Alberto Beni, uradnik-technik Sergio Cozza, in bolničarka Mariulina Cenci, de-lavec Augusto Glavina in gospodinja Francesca Glavina, uradnik Lino De Vecchi in asis-tentka Iolanda Friolet, travniški uleževalnik Renato Busi, uradnik kar Luciano Marucci in gos-podinja Marina Dario, geometer Giovanni Zanolo in gospodinja Elisabetta Zanarando, uradnik-technik Giorgio Caldarolo in pro-dajalka Maria Degrassi, kirurg Edouardo dr. Lubia in pro-coor-dator Giuliana Schirone, uradnik Vinicio Bionessenghi in gos-podinja Rina Monares, oficir Ma-lo Mangano in učiteljica Mari-glietta Rossi, Attilio Berdon in Veneranda Gropazz, maršal major C. C. Giovanni Salenme in učiteljica Raffaella Angiolini, uradnik Francesco Luis in učiteljica Olga Baloi, Miciela De-malio in Pierina Antonelli, elek-tričar Sergio Metellini in urad-nica Maria Badurina, uradnik Paolo Ferrari in uradnica Gio-vanna Nardi, uradnik Livio Top-pi in šivilja Luciana Sahn, urad-nica Fred Duddy in gos-podinja Cesira Perotti, mehanik Teodoro Montanari in gospodinja Ange-la Bruschi, zastopnik Gastone Bonciani in gospodinja Orietta Vezoli, tesar Carlo Biagi in gospodja Alba Iuzi, uradnik Carmine Mar in in in Iva E-sterina Agostini, pomorščak Raf-

LEKARNE ODPRTE DANES
Biaioletto, Ul. Roma 16; Da-vanzo, Ul. Bernini 4; Godin Eto, Ul. Giannetta 5; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Alla Madonna del Mare, Trg Pieve 7; Millo, Ul. Buonarroti 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rožani); dr. Miani, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
Davanzo, Ul. Bernini 4; Gu-ruti, Ureta, Millo, Ul. Buonarroti 11; Mizzano, Trg Venezia 2; Tani-ano-Neri, Ul. Dante 7.

LOTERIJA
BARI 3 36 18 14 43
CAGLIARI 29 80 73 25 22
FLORENCA 34 20 41 5 77
GENOVA 65 25 90 10 34
MILAN 45 40 43 13 41
NEAPELJI 34 84 67 36
PALERMO 1 2 77 12 90
RIM 29 50 20 26 90
TURIN 48 15 36 27 74
BENETKE 77 72 78 11 13

ENALOTTO
1 1 X 2 X X 1 1 X 2 X X
Dvanajstik je 9 in dobi vsaka 2.397.000 lir, enajstik je 233 in dobe po 69.400, št. devetk je 1.840 in dobe po 8.700 lir.

Kino na Opcinah

predvaja danes 18. t. m. ob 16. uri film:

Citanus
ALBERTO SORDI
BELINDA LEE
RENATO SALVATORI
I MAGLAR
Film FRANCESCA ROSSIA
V ponedeljek 19. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

